

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 2. De diuisione bonorum in media, & fines. De multiplici genere finium. Et quæ nam sint ea bona, quibus conuenit ratio finis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38987

tem ad non amandum posità
quidem semel libertate ex mix-
tione malitiæ, & bonitatis in
obiecto; adeòque posito quòd
actus amoris sit in dominio no-
stro, potest eius bonitas, vel ma-
litas conducere, vt amor elicia-
tur, vel omittatur mouendo
nos ad alium actum imperan-
tem, vel impediendum. Sed
eiusmodi actus supponunt iam
libertatem ex indifferètia obie-
cti, vt diximus.

CAPVT II.

*De diuisione bonorum in media,
& fines. De multiplici genere
finium. Et quæ nam sint ea bo-
na, quibus conuenit ratio finis.*

10 **B**ona generatim diuidū-
tur in ea, quæ sunt bona
gratia sui, & vocantur fines,
& in ea quæ sunt bona gra-
tia

tia

tia effectus, & dicuntur *media*, quia sunt veluti quid medium, per quod potentia appetitiua, in suo motu peruenit ad finem, & ad quietem. Fines tamen sunt duplicis rationis, alij quidem præexistentes ipsi amori, & desiderio, & sunt illa entia cognoscitiua, quibus bona desiderata subseruiunt. Eiusmodi finis dicitur *finis cui*, & est aliquid præstantius quàm illa bona quorum acquirendorum gratiã operamur, & quæ dicuntur proinde *fines cuius gratia*. Nullum ergo est bonum amabile per se nisi tanquam participans alterutram rationẽ finis; neque est amabile aliquid sub vna ex his rationibus, quin aliquid etiam ametur sub altera. Sed amor quatenus dirigitur

tur

tur in *finem cui*, vocatur *benevolentia*; quatenus verò dirigitur in *finem cuius gratia*, vocatur *concupiscentia*. At quoniam non possumus alicui benè velle; quin aliquod bonum ei velimus, nec aliquid concupiscere, quin id vel nobis, vel alijs tanquam bonum concupiscamus, ideò quælibet concupiscentia est saltem confusè benevolentia, & vice versa.

¶ I Bona verò, quæ cōcupiscimus, alia concupiscimus propter se, alia propter aliquod aliud bonum ad quod conducunt. Sic etiam intellectus approbat aliquas veritates propter se ipsas, quæ vocantur *principia*, & alias propter cōiunctionem, quam habent cum primis, & vocantur *conclusiones*. Porro hæ

hæ

hę conclusiones habent ex vna parte similitudinem cum medijs, quoniam sicut media non approbarentur à voluntate, nisi essent coniuncta cum fine, ita conclusiones non approbarentur ab intellectu nisi iungerentur cum principijs, tamen secundum aliam considerationem principia sunt similia medijs, & cōclusiones finibus, quatenus vtimur principijs ad acquirendam veritatem ignotam conclusionis, quam quærimus: sed secundum hanc considerationem principia ipsa sunt media non respectu intellectus, sed voluntatis, cuius est quærere bonum cœterarum potentiarū, vt supra indicauimus, & adhibere media effectricia illius.

12. Aliud quoq; discrimen est

in.

inter conclusiones respectu intellectus, ac media respectu voluntatis. Nam voluntas si posset consequi finem sine medijs contemneret media etiam sublata qualibet ignorantia. Media enim nihil habent boni per se; sed tantum sunt conducunt ad bonum. At verò intellectus licet posset cognoscere principia sine conclusionibus, habet tamen innatam inclinationem etiam ad cognoscendas conclusiones, utpotè quæ habent veritatem distinctam à veritate principiorum, & addentem intellectui perfectionem per se expetibilem. Ex humana verò ignorantia prouenit, aliquas veritates esse principia, alias esse conclusiones non immediate per se affirmabiles ab intellectu;

ctu;

ctū; sed in se omnia vera sunt
immediatè vera, & ab intelle.
ctū perfectissimo, qualis est di.
uinus, immediatè affirmabilia.
Ut ergo seruetur paritas inter
principia, & fines, atque inter
conclusiones, & media, debe-
mus semper considerare intel-
lectum non vt quærentem bo-
num suum: hoc enim modo
non distinguitur eius confide-
ratio in operando à considera-
tione potentiæ appetitiuæ, quin
ipse cōsideratur, vt instrumen-
tum potentiæ appetitiuæ, qua-
tenus mouetur secundū ap-
petitum sibi inditum à supre-
mo appetente, hoc est à natura.
Debemus ergo considerare in-
genere modum approbatiuum
vtriusque facultatis, hoc est in
potentiā appetitiuā actū aman-
tem,

tem, in cognoscitiua actum affirmantem. Sicut verò appetitiua potentia non approbaret per amorem media, nisi apparerent coniuncta cum fine; ita intellectus non approbaret per affirmationem conclusiones, nisi appareret coniuncte cum principijs.

13 Pleraq; bona quæ appetimus sunt media pura. Vnusquisque enim cõtemneret pleraque eorum quæ amat, si absque illis obtinere posset omnia emolumenta, quæ ex illis emergunt. Sic potentia, robur, domus, vestes, forma, & similia à nemine appeterentur, si illis remotis homines frui possent planè omni fructu, delectatione, ac plausu, quæ ex illis nunc eliciuntur. Dicimus ergo alia quidem esse

esse

esse bona quæ primariò appetuntur gratià sui, & ex his tria intrinseca *cognitionem sine errore* (non diximus *scientiam*, ut includamus etiam primam apprehensionem, quæ non est scientia, & tamen est per se expetibilis) *delectationem*, & *virtutem*. tria verò his contraria odio haberi propter se, *errorem*, *molestiã*, *culpã*. Ad hæc duo ponimus extrinseca, quæ propter se amantur, *amari*, *honorari*, duoque his contraria, quæ propter se homines auersantur, *odio haberi*, *contemni*.

14 Alia tamen sunt quæ nec omninò propter se quærentur quoniã separata à cœteris contemnerentur, nec sunt pura media, quoniam etsi cœtera possemus habere sine ipsis, matio

lu-

De Actib. hum. Cap. III. 21.

lumus tamen cum ipsis. Et hæc sunt quædam bona, quæ constituunt perfectiorem possessionem illorum, quæ enumerauimus inter primarios fines. Ex. g. malumus scientiam cum habitu, quàm sine habitu, licèt habitum contemneremus si nunquam deberet erumpere in aeternum, & vniuersim malumus prædicta bona, si proueniant tanquam ex nostro, & ex principijs intrinsecis, quàm si aliunde immittatur, licèt esset æqualis securitas permanentis possessionis. Adeòque ipsum esse, quod est perfectio omnium virtuosissima, quia communissima, si habeatur per hanc nobilissimam possessionē, quæ est a se, fit perfectio infinita. Et hac ratione gratia habitualis, vniò hypo-

po-

postatica, omnia denique principia intrinseca bonarum operationum sunt expetibilia per se, & in ratione finis.

15 Ex his colligimus nullam rem carentem vità cognoscitivà esse capacem proprii boni: in tales enim res neque cognitio, nec delectatio, nec virtus cadit, nec proinde aut honor, aut benevolentia. Ideòque huiusmodi rebus, nec miseremur, nec invidemus, nec erga illas dicimur esse crudeles, aut mansueti, quæ nomina tribuuntur agentibus erga res illas, in quibus cadit proprium bonum, aut malum. Eatenus verò res cognitione carentes esse in bono, vel malo statu dicimus, quatenus, vel sunt aptæ, vel sunt ineptæ vt opitulentur generi hu-

ma-

mano, in cuius gratiam naturaliter conditæ sunt, vel etiam, quatenus habent eas dotes, quæ rebus cognoscētibus essent bonæ si eas possiderent.

CAPVT III.

De ultimo fine hoc est de foelicitate: quotuplex ea sit.

16 **F**oelicitas est cumulus bonorū satians appetitū, depellens tristitiā, & permanens. Alia quidem est foelicitas summa, & hæc complectitur omnia bona excogitabilia. Talis verò foelicitas non potest esse nisi in vno ente, quoniam magna foelicitas est præesse omnibus, nihilque habere sibi æquale in perfectione, potentia,

tia,